

svoje liste to nesramno laž, samo da s tem škodujejo „Učiteljski tiskarni“. Toda zmotili so se! Ko se je nemškimi agentom pojasnilo, koliko bi je ura našim klerikalcem pri običajnih volitvah, zaradi katerih tako besne na „Učiteljsko tiskarno“, so ti agenti telefonično naznanili svojim firmam, da so te vesti podla laž in so nemškim listom podtaknjene iz gnusne katoliške konkurence.

„Podle duše!“

Tako so vzvikali ljudje, ko so se razširile vesti, kako podlih sredstev se poslužujejo naši klerikalci, da bi škodovali naprednemu podjetju.

Najizpriječnejši hudodelec ne bi bil sposoben kaj takega.

da bi poročal v nemške liste tako hudobne laži, kakor so jim jih poslali naši klerikalci. Da so dobili šolske tiskovine iz „Učiteljske tiskarne“, so se poslužili nepoštenosti. Sedaj se poslužujejo najpodlejših laži, ki jih je zmožen edinole kak „katoliški“ žurnalist!

Kdaj so bile poslani laži o „Učiteljski tiskarni“ v nemške liste?

Kakor smo se informirali, je bilo to pet dni po onem dnevu, ko je „Slovenec“ prinesel članek pod naslovom „Nov konkurz“, v katerem prav nesramno napada „Učiteljsko tiskarno“. In potem si ti ljudje upajo nam očitati politično rokojnjaštvo! Kje so rokojnjači? To „katoliško“ rokojnjaštvo oznanjajo duhovniki v cerkvi s prižnic! Svoje ljudi naj najprej uče poštenosti, potem naj se spravijo na druge! Če bodo sploh sposobni spraviti gnulobo in nepoštenje iz lastnih vrst, to je drugo vprašanje!

Ne „Ganglovcem“ v album,

ampak Jegliču Nepomuškemu na ljubljanskem Grabnu kličemo z gromovitim glasom! Ali se zavedaš krivice, ki si jih storil pokojnemu tovarišu Slavku Cepudrniku s pospešeno njegovo smrt? Ali se spominjaš, kako si v pričo nadzornika svoje tovariše denunciral z anarhisti?

„Slovenec“

(števil. 67. z dne 4. t. m.) vprašuje: Ali in kdaj je Gangl položil obljubljeni dar, ker je dokazano, da je pisal Slomškemu glede službenega mesta. — „Slovenec“ naj nam odgovori samo na to-le vprašanje: Kdaj, kje in kako je to dokazano?!

Tovariši, tovarišice!

Vsi do zadnjega na agitacijo z naše liste, naše tiskovine, našo tiskarno, naše zavode, naša društva! — Sedaj smo v vojni, v najhujšem ognju! Vsi na boj! Vsi do zadnjega na boj. Omahljivca ne sme bitiv našem številu! Na boj, junaška kri!

Resen opomin gospodu deželnemu predsedniku baronu Schwarzu.

Slavno c. kr. deželno vladu pozivljemo, da se prepriča, kako vkljub ponudbam odklanjajo ljubljanski učiteljski šolniki štipendije, ker ne marajo iti službovat na Kranjsko.

Gospod deželni predsednik kot predsednik deželne šolskega sveta in zastopnik vlade v deželni zboru kranjskem bo sam dobro vedel, kje je iskati temu vzroka.

Slavni c. kr. deželni vladi priporočamo, da si da sestavi statistično tabelo, koliko moških prosilcev se je prijavilo v zadnjem času za posamezna učna mesta; koliko enorazrednic vodi žensko učiteljstvo; koliko moških učnih mest se je sploh moralo oddati ženskim učnim osebam, ker prvih ni bilo na razpolago; koliko moških učnih oseb se letno rekrutira in koliko jih ostane na Kranjskem; kako pada po številu in v drugih ozirih naraščaj učiteljstva bodočih generacij na Kranjskem.

Itđ., itđ.: Odpira se nam krasna perspektiva bodočih šolskih razmer na Kranjskem. Opozorili bi še končno, da naj se ti podatki primerjajo s sličnimi podatki drugih dežel, in številke same bodo govorile — mnogo, mnogo!

Pasivna rezistenca ljudskošolskega učiteljstva na Hrvaškem.

Učiteljstvo slunjskega okraja je sklenilo, da ne bo več ne poedino ne korporativno prosilo ureditve svojih pravnih in materialnih zadev. Do tedaj, da se učiteljstvu ne izboljša položaj, pa ne bo sodelovalo na raznih častnih mestih pri kulturnem in humanitarnem delu. Društvo je pozvalo, da tudi ostala učiteljska društva na Hrvaškem in Slavoniji store iste sklepe.

* * *

Tako poroča sam „Slovenec“. Komu ljubše nego našim klerikalcem bi bilo, da bi tudi slovensko učiteljstvo opustilo vse kulturno in izobraževalno delo in bi pustilo tavati ljudstvo v temnih vodah. — Če bomo kje, bomo drugje našli primernejšo opozicijo v našem boju. Za liberalne vlade bi bilo pa to orožje primerno in na mestu in bi mogoče zganilo naše kruhodajalce.

Protialkoholno zborovanje učiteljev.

„Učiteljska protialkoholna zveza“ priredi v sredo pred Veliko nočjo, dne 12. aprila, svoje prvo zborovanje. Lokal: Mestni dom (mala dvorana) v Ljubljani. Pričetek: ob 10. uri dopoldne.

Razpored:

1. delo med učiteljstvom — Jožef Novak, Idrija.
2. delo v šoli — Rudolf Horvat, Zagorje (Notranjsko).
3. delo izven šole — Ivan Grad, Košana.
4. slovenska protialkoholna literatura — Julij Slapšak, Vodice.
5. alkoholu boj brez pardona! — Miloš Svanjak, Strojna, Koroško.

Morda se program še kaj izpremeni. Beseda svobodna vsakomur! Protialkoholno delo je brezstrankarsko, politično indiferentno. Pri tem resnično narodnem, prepotrebem in plemenitem delu se lahko najdemo vsi. Vsak delavec dobrodošel! Vsak udeležnik z veseljem pozdravljen! Tovariši, ki čutite potrebo in veselje do dela za blaginjo naroda — pridite! Sklicatelji.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Društvo slov. učiteljev ima svoj redni letni občni zbor dne 13. aprila 1911 ob 10. uri dopoldne v šentjakovski šoli v Ljubljani. Na dnevnem redu je:

1. Pozdrav predsednice.
2. Poročilo tajnice.
3. Poročilo blagajničarice.
4. Poročilo o gospodinjstvem tečaju.
5. Raznoterosti.
6. Volitev 3 preglednikov računov.
7. Nasveti.

O d b o r.

Kranjsko.

Narodna šola, društvo v podporo slov. ljudskemu šolstvu, ima v torek dne 18. aprila 1911, ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani svoj občni zbor.

Vzpored:

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Volitev 9 odbornikov. Funkcionarje voli odbor sam.)
6. Volitev 3 preglednikov računov.
7. Nasveti.

O d b o r.

Štajersko.

Savinjsko učiteljsko društvo je imelo 23. m. m. svoj občni zbor na Gomilskem. Predsednik tov. Vrabl pozdravi navzoče, posebno novodošlo gđ. A. Železnikovo in otvori zborovanje.

Predsednik poroča o društvenem delovanju, ker je bil tajnik zadržan.

Blag. tov. S. Pečar poda pregleden račun o društvenem imetju. Blagajnica izkazuje 94 K 21 h dohodkov in 91 K 24 h stroškov, torej 2 K 97 h prebitka. Pregledovalca tov. Farčnik in Zotter odobrita račune in predlagata blagajniku absolutorij. Predsednik se mu zahvali za njegovo vestno delovanje. Nato prečita dopis „Lehrerbunda“ in poda sliko o plačah učiteljstva na Nižjem Avstrijskem.

Izvoljen je sledeči odbor: Vrabl R., predsednik; Zotter I., podpredsednik; Pečar S., blagajnik; Zdolšek B., tajnik.

Delegatom za glavno skupščino se izvolita tov. Farčnik in Košir.

Prihoduje zborovanje bo 4. majnika v St. Rupertu.

Ob sklepu se zahvali tov. predsednik dosedanjemu vrlemu in delavnemu tajniku tov. Jakšetu za marljivo, vestno delovanje v proslah društva in zaključi zborovanje.

Na snidenje 4. maja v krasnem Šent Rupertu!

Šentlenartsko učit. društvo je imelo svoj občni zbor 2. aprila t. l. pri Sv. Trojici v Sl. gor.

Tov. predsednik presrečno pozdravi člane in goste ter predvsem poroča veselo vest: z novim društvenim letom so (izvzemši 2 supletinji) v s i tuokrajni tovariši in tovarišice združeni v našem društvu, in vsak ud se je potom okrožnice tudi zavezal, udeležiti se vsakokratnega zborovanja. Nadalje se v iskrenih besedah spominja umrlega tov. Frana Horvata, učitelja pri Sv. Benediktu v Sl. gor.

Po prečitaniu in odobrenju zadnjega zapisnika je podal tajnik letno poročilo, iz katerega posnamemo, da šteje društvo 35 udov, med temi 3 častne člane. Imelo je petero zborovanj s temi-le predavanji: 1. Poročilo o Zvezinem glavnem zborovanju v Celju (tovariš Kopic). 2. „O bistvu metode računic L. Lavterja“ (g. spisatelj). 3. „O obči važnosti učiteljske organizacije“ (tov. Perger). 4. „Šola bodi učitelju in učencem svetišče“ (tov. Scheligo). 5. „O važnosti in vrednosti življenjskega zavarovanja“ (g. I. Gorup, generalni zastopnik Prve češke). 6. „O novejši slovenski književnosti“ (g. Ivan Cankar). Pri vseh zborovanjih nam je tov. Škerjane vestno poročal o svojem zastopstvu v okrajnem šol. svetu, zakar mu bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala. Društvo je priredilo svojem starosti, v pokoj stopivšemu tov. Šijancu lepo uspelo odhodnico pri Sv. Trojici, dne 25. avgusta t. l. Začelo je tudi na predlog tov. Klemenčiča zbirati glavnic 200 K kot obrambni kamen šentlenartskega učit. društva C. M. D.

Blagajnikovo poročilo kaže 138 K 38 h dohodkov in 110 K 23 h izdatkov; $\frac{2}{3}$ vse letnine še ni vplačane. Dobro gmotno stanje je vendar vsakemu društvu neobhodno potrebno; zato je naj posamezni udje izpolnjujejo svoje dolžnosti tudi v tem oziru. O ravnanju onih štirih učiteljev, ki so se preselile iz našega okraja, ne da bi vkljub pismenim opominom paravnale zaostali dolg — pa brez komentarja. Pregledovalca računov sta našla blag. knjigo v vzornem redu.

Poročilo učit. zastopnika v okr. šol. svetu, blagajnika in tajnika se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Za svoje temeljito filozofsko razpravo „o prijateljstvu“ je žet naš tov. M. Perger zaslužen pohvalo.

Predlogi:

1. Stalni odbor naj predloži za letošnjo konferenčno temo: „Pouk v drugem deželnem jeziku na slovenskih šolah“. Isto snov bi naj volil mariborski in slovenjebistriški stalni odbor.

2. Prošnji mariborskih učiteljskihnikov za podporo njihove knjižice se je ugodilo z zneskom 10 K.

3. Delegatom Zaveze sta izvoljena tovariša Vekoslav From — Sv. Lenart v Sl. g. in Ernest Horvat — Sv. Benedikt v Sl. g.

Z vzklikom je bil zopet izvoljen dosedanji odbor: J. Maurič, predsednik; F. Kranje, namestnik; V. From, tajnik; J. Kovačič, blagajnik.

Prihodnje zborovanje „na Florjanovo“ pri Sv. Trojici v Sl. gor. Na veselo polnoštevno snidenje!

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ objavlja v svoji 4. letošnji številki to-le vsebino: 1. Fr. Žgur: Želja. Pesem. — 2. F. Zagorec: Franci gre na daljino pot. Fotografija. — 3. F. Palnák: Pomladni prvenec. Bajka. — 4. K. Leska: Na Oljski gori. Podoba v barvotisku. — 5. Jos. Vandot: Lovec Joza. Pesem. — 6. Lad. Ogorek: Voda in jeklo. Poučni spis. — 7. S. P.: Jankee na konju. Pesem. — 8. Drag. Humek: Majka priroda pripoveduje. Bajka s šestimi podobami. — 9. Silvester K.: Premodre glave. Narodna smešnica. — 10. Radoslav B.: Sanje. Pesem. — 11. Ivo Trošt: Čarobno jezero. Pripovedka. — 12. S. P.: Pozdrav. Pesem. — 13. A. Sič: Korček. Podoba v barvotisku. — 14. Pouk in zabava. A. Sič: Mladi risar. — Beštev. — G. Štupar: Zastavica v podobah. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Enega poslednjih stihov slavnega pesnika Simona Gregorčiča ima nadučitelj Josip Lapajne v Cerkljah pri Kranju. Ob priliki poseta pri g. poslanca Iv. Hribarju v Cerkljah je pesnik prav rad zahajal tudi med učiteljstvo, ki mu je na njegovo željo prepevalo najmilejše narodne pesmi. V znak hvaležnosti je tedaj 29. julija leta 1906, napisal omenjenemu tovarišu na njegovo sliko v lovski opravi lasnoročno:

„Puška, zajcem daj pokoj,
a za narod idi v boji!“

Priporočajte in širite naš list!

Srednješolski vestnik.

** Numerus clausus na slovenski paralelki goriške državne gimnazije. Pri sprejemu učencev v slovensko paralelko je ministrstvo določilo, koliko jih smejo sprejeti. Numerus clausus je bil zato tu, da so se napolnile nemške paralele. Ta numerus clausus pa mora odpasti. Slovenski dijaki naj se poslužujejo v slovenskem jeziku, če jih je več kot za en razred, naj se otvorita dva! — Laškemu državnemu poslancu Ušaju je obljubil naučni minister, kakor je poročal neki laški list v Gorici, da s prihodnjim šolskim letom odpade numerus clausus za sprejem v laško paralelko; torej mora odpasti numerus clausus tudi za slovensko paralelko!

Politiški pregled.

* Konec poslanske zbornice. Na podlagi cesarskega odloka je bil državni zbor razpuščen. Vladi korespondenčni biro opravičuje ta odlok tako-le: „Ta odredba je postala potrebna, ker je del opozicijskih strank sklenil ovirati pravočasno rešitev proračunskega vizorija, da bi na vsak način pritiskali večino in vlado v ex lex stanje. Ker ni zaradi tega računati na plodno delovanje parlamenta, a se je bilo od druge strani bati, da bi se s poizkusi, zlomiti upor, utegnili izzvati le poostrenje nasprotstev, zato bi nadaljevanje razprav ne imelo nikakega namena.“ — Nove volitve se vrše dne 18. junija t. l. — V brezparlamentarni dobi se bo s § 14. uzakonil proračun, 70 milijonsko posojilo, reforma osebnodohodninskega davka, to je povišanje višjih kategorij, in davek na žganje. Tudi se bodo izvršile velike izpremembe v kabinetu in se bodo baje reaktivirala portfelja ministrov-krajanov.

* Prebivalstvo Ogrske. Po uradno določenem uspehu zadnjega ljudskega štetja sta imeli dne 31. decembra 1910 Ogrska in Hrvaška 20,850,000 duš, in sicer je imela Ogrska 18,321,000, Hrvaška in Slavonija pa 2,619,000 duš.

* Portugalski jezuitje na Tirolskem? Iz Inomosta poročajo, da so začeli z lastnikom neke šole v Höttingu pri Inomostu in lastnici sosednjih zemljišč pogajanja za nakup od strani jezuitov, ki so prognani iz Portugalske.

Obrambni vestnik.

* Iz Laškega okraja nam pišejo: V obrambnem vestniku z dne 24. marca ste prinesli notico iz Celja, v kateri se napada dopisnika „Slov. Naroda“ zaradi „bernje“ itd. pri okraj. učiteljskih konferencah. Meni se pa vendarle zdi, da je netaktno tako pobiranje; udeležniki dobe 3 krome in od teh naj izdajo ravnotoliko v razne namene? Kaj pomaga, da je svrha koristna, če pa nimamo niti za naš krulečji želožec potrebnega? Mi učitelji imamo naših stanovskih koristnih naprav prav mnogo, a niti tem ne zmoremo dostojne podpore! Kje se pa nalezje učitelj jetike? Ali mar ne v šoli? Niso li tisti, za katere žrtvujemo zdravje, poklicani v prvi vrst za nas skrbeti? Naj gosp. glavar celjski nabira prispevke, a tam, kjer je kaj vzeti! Proti napravi sami vendar nimamo nič! Tudi učitelji bodo radi kaj darovali v človekoljubne namene, kadar bodo s čim zmogli, a sedaj jih pustite vsaj živeti! Spominjam se, da mi je pravil neki mlajši tovariš iz celjskega okraja, da je bil nekoč pri tem prav v veliki zadregi. Mladi tovariši so proti koncu meseca precej pri trdem in ko je prišla običajna pola tudi k njemu, ni imel toliko odveč, da bi tudi tja položil svoj obulus. Odpovedati je bilo nabiralec ali pa zelodeu opoldne kosilo! — Sicer pa društvo za zatiranje jetike podpira vse stanove, ne samo učiteljskega, in menda enega slučaja ni treba tako razbojati, kakor bi to bil kakšen „Staatsakt“. Toliko se mi je zdelo potrebno od moje strani, pisec se pa tudi lahko še zglesi sam. H koncu naj samo še povem, da g. nadz. G. Vodušek nikdar nič „ne bernja“ in dozdeva se mi močno, da tudi drugi nadzorniki pardonirajo učiteljske žepi!

Kranjske vesti.

—r— Okrajna učiteljska konferenca za Postojnski šolski okraj se vrši v Vipavi dne 22. junija t. l. Na dnevnem redu sta — poleg običajnih točk — še sledeči temi: 1.) Sodelovanje učiteljstva pri skrbi za otroke (§ 212 d. š. i. u. r.). Poroča tov. Anton Skala, nadučitelj v Vipavi. 2.) Pravilna uporaba predpisanih aparatov pri prirodoslovnem pouku. Poroča tov. Fr. Grum, učitelj v Vipavi. — Nekateri šole bodo razstavile tudi spise naloge, zlasti one prosto izdelane.

—r— Dne 25. in 26. t. m. so priredili v Krškem na sokolskem in čitalniškem odru burko s petjem „Čevljar baron“. Igralsko osebo je sestajalo v veliki meri iz učiteljstva. Burka je uspela sijajno gleda petja in igre. Gospodični Seligova in Pillerjeva in tovariš